

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామాయనమః

సీతపెమస్త్ర.

వీరరసమ్మున శివవిల్లు। ఆరూఢిగ ఖండించి।
వేడుకతో వైదేహిని బెండ్లాడివచ్చెనే రామచం
ద్రా। అప్పుడుదశరధరాజూతప్పక జనకునిజూచి
యిప్పుడుమీపుత్రికనూ। మాయింటికి పంపగ వలె।
నూ। రాముతో రాజ్యము జేయుమని సీతకుము
త్యతలంబ్రాలూ। తానికివడిబియ్యమ్ములు ప్రేమతో
నిడిరంతటను। రాజభూషణమ్ములుబెట్టి నాణెపుతొ
డుతులుతొడిగి। రమణిరో రామునిచిత్తము। రాస
డుదవెమాయమ్మా। అత్తలమామలసేవాభక్తితో శా
యవెతల్లి। పతియేకాంతముజెప్పిన పలుకకుయెవ్వ
రితోను। పతిసీపాలిటిదైవముమదియెప్పుడు గాదల
చూ ఓవదినెరో మామను వేడుచు। వావికొడలు
సుమ్మిభాషించేలూకొమ్మి చాసలలోనొక్క బాలనేను
పిలచిభోజనమ్ములకూ పెట్టినగానొల్లడు:సుమ్మి వలద

నింపురుగదెమోయమ్మా ఓవదినెరో మాబాలా।
ఓరుపుగలనాతల్లి ఒప్పులకుప్ప వెసిత్రా! స్వారేవుణిరో
పోయి రావేసనుగన్నా తల్లి ! ఆపేడుచునీ పం
పకున్నా ఆడుకుండురే యీజనులా। పాటిగాను
గ్గాపూతల్లి పసిడిబొమ్మరోవినవే! అనుచునుబుధులు
జెప్పి అంపదలచెనూతుర్ని। వెన్నెలకుప్పాబోణిరో
నిన్నెన్నడుచూడగగలనే! ఘుమ్మారుఘూఘిల్లుజూ
చి! వెళ్లుమునాతల్లి కన్నులజలములు నింపుతు క
న్న తల్లియుతాబంపె! రామునిసతితానపుడు రత్న
పుపల్లకినెక్కె! కురిసెను పువ్వులవాన మ్రోసె
ను సుర దుందుభులూ। ఆడిరి అప్సరస్త్రీలూ పాడి
రిభాగవతులును! కదలిరికాల్బలములతో వెనుబడి
రథములునడువా! ఊదిరినాగస్వరములు చేసిరి
ఆశీర్వాదములూ। ఎదురుగపరశురామునివిల్లునొ
కశబ్దమువినిభండించిచెదరకుండాదినెనుశౌర్యవం
తుడురామచంద్రా। అతనిపుణ్యాలోకానికి పోకుం
డా వకశరమూ। నీతిమార్గమ్మునవేసిన నీలివంతు
డా రామచంద్రా ! సీతనుగూడయొధ్యాలో వ
ర్తించవగసాగె పెరుగుచు వైభవనొప్పుచు పరిమ

రించనే రామచంద్రా। కోమలిభుజియించిరేచిత్రాం
బాలఖుల్లు శేయుచును। జోడుగూడి యాడగనో
కష్టేటి యగనెనే రామచంద్రా। సిత్రగట్టినాపెలిపి
ట్టు। చీరచూపినదు చెలులరా। అత్తగారులసితనమ
తాః అడియున్నదె రామచంద్రా అత్తయుప్పని
కౌసల్యాతత్తరించికదువచ్చి పిత్తరిచీరిటు చూప
మని అత్తడిగెనుకోడల్ని। అత్తడిగిన భయమునను
పిత్తరిచిరి నవ్వులలో ముద్దియ శిరసటు వంచుకు
కొద్దిగ చీరటుజూపె। కడు వేడ్కను కౌసల్యాఘన
ముగపుత్రులబిలచి। తగుగద్దెబెట్టించి తాంబూల మి
చ్చె నేరామచంద్రా శ్రీరాములపట్టపుదేవీశుభము
గసమర్తాడాడింది। వేళజూచి చెప్పుడియిది వేడు
కశాయగవలె రామచంద్రా। అప్పుడుపంచాంగం
బులువిప్పిచూచిమునులెల్లామెచ్చిదీవనక్షత్రము
పంచమీసోమవారమ్ము। యెంతరుఝామాయెను అ
భిజితు మంచిముహూర్తము రామచంద్రా। పరమ
పతివ్రతయయియుండును పదుగుర్పుత్రులగను
ను। పట్నపురానైె రాజ్యము పాలింపుచు రామచం
ద్రా। కడు వేడుక కౌసల్యా। వేమతో చెలులనుపి

లచి। వేరంటాండ్రను బిలుచ్రమసి పెండ్లికూతురు జే
యవలెరామచంద్రా।పసుపునలచిసీతకునుబంగరు
పట్టుచీరగట్టి।చేడెకుచంద్రా కావికవికె దొడగిరి
రామచంద్రా। కాటుకకసురి తిలకము। కాంతకు
సూటిగదిర్చి । ఛాయగలా బంగారపు నెలతకు అ
ద్దముజూపి। నాల్గుదిక్కుల మాణిక్యపుదీపమ్ములు
వెలుగగనుంచి।పువ్వులబంతులుజుట్టిరిపాలుపుగజాన
కీకపుడూపాడుచుకంబళీ బరచిరి పంకజాక్షిజానకికి
మంచినవరత్నపురోళ్ళూయెంచగలపసిడిరోకళ్ళూ
సఖియలుబాడుచు చిమ్మిలిదంచిరి।వేడ్కతో రామ
చంద్రా॥

సువ్వి పాట.

సువ్విరామచంద్ర సువ్విసువ్వికీర్తిసాంద్రసువ్వి
సువ్విసీతమ్మమాకు శుభములిమ్మా। సువ్విసువ్వాలాలి।
సృష్టిలోను సీతమ్మసమతకోట్లాలుదంచ। వేడ్క
తో వేరంటాండ్రు వేగవచ్చిరి। సువ్విరామచంద్ర
సువ్విసువ్వికీర్తిసాంద్ర సువ్విసువ్విసీతమ్మమాకు శు
భములిమ్మా।పసిడిరోళ్ళుబట్టి పద్మముఖులు సువ్వి
దంచ కనులపండుగాయె కౌసల్యకప్పుడూ॥ సు॥

ఘనకీర్తిఘనకీర్తి మహిమను హస్తినంకణంబులాగదలకో
ష్టిరి బెల్లము కోరిమించదిరి ॥ సు ॥ సత్ప్రియా పచ్చివం
చి సూటికిపంచిపెట్ట ఘనముగా వేడుకాయనుత్రి కల
సురిచితి ॥ సు ॥ రాం ॥

చిమ్మిరి శ్రేష్ఠులతో సమృతిగా పోతొ్ౌనా ఇ
మ్మగసందులు చేయుచుకొత్తులు తయారుసందిరి।
కౌసల్యాప్రసవమెట్లా కాంతలు సంయమి చెలిమినబంగ
చుతియమలతోను పందిపెట్టించుచున్నారు। పిందపం
టలూన్తలగాంచలు - పాయసమ్ము నేతులతో - నాప్పగ
పెరుగులనేతుల నాలహరి రామచంద్రా ॥ సూ
డవదినముస సమయాన వేడుకలన్ని చేసి - పేడెను
నాళ్లపనా పురా - బలక మార్చిరి ॥ రా ॥ శుభగుణము
లుగలబాలకీ అతిసూను పతిసమర్పితమాయెండి - తగు
నాడెను వైభోగము - జగము మెచ్చగ కౌసల్యా -
సుదతికి శుభవాసమ్మున - శుభయోగమున కింకమునా
సుదతికిసుభలగ్నమ్మున శోభనమును హూర్తమె॥రా॥
ఏడునిలువులా కనకపు మేడలు శృంగారించి - పట్టె
వేత్రాలపానుపూరా పథవముతో పరచుంచిపచ్చి
నిపట్టమాసృటి పానుపుపై పరపించిరి - అచ్చమల్లె
లజాజులు పానుపుపైపరపించిరి అత్తరుపన్నీరు చెయి

వలగు పరిమళోదులనుంపించిరి - పచ్చిపోకలుచా
లాపండుటాకులనుంచీ - జాజికాయ మొదలగుతాం
బూలపుద్రవ్యములుంచిరి ॥ రా ॥ భూమిలో గలచు
ట్టాలకు ప్రేమతో లేఖలంపిరీ - అంగవంగ కాళింగా
బంగళాదేశాధిపతులు తమసతులతో గూడుకుని త
మరంతాయే తెంచిరి - మురియుచుపట్టణ జనులున
గరంతానందంది - అయోధ్యపట్న ప్రకారికిపం చిరి
పనుపులుగానె - చెప్పరిభోజనములకు చెలియకు
శోభనమనిరి - ఇందుముఖులు తమంతా పాడుతు
జలకములాడి - వరుసతో వలువలుగట్టుకునుమురయు
చువచ్చిరి ॥ రా ॥ భోరుగొలువగా వాయిద్యమ్ము
ల శ్రీరాముల శిరస్సంటిరి - నిర్మలయుదకమ్ములతో
నేర్పునజలకములార్చిరి - బంగరు పట్టుపీతాంబరము
కట్టనిచ్చిరి వేడుకలా - తీరుగ కస్తూరితిలకము దీ
ర్చిరి ॥ రా ॥ కౌస్తుభామణి పతకము కర్ణకుండల
ములువెలుగా - పచ్చలకిరీటము భుజకీర్తులనుంచె
నె ॥ రా ॥ బొండుమల్లెలుజుట్టెను శ్రీరాములకూ ల
క్ష్మణులు - పచ్చనిపందిళ్ళలోను - రత్న ఫలకంబళ్ళు
పరపించిరి - అచ్చుగ వేదవిప్రులతో వచ్చి వశిష్ఠుగూ
ర్చుండే - బంగరుపీఠములపై వలువలుబరపెంచే - రా

మునియుంచి - వశిష్ఠభూమిజతెమ్మనిబలికే - శశిము ఖులందరు సఖియకు తలకురులార్చిరి - బాగుగా చెంగావి చీరా సీతాంగన కమరగకట్టిరీ - చంద్రకా వీ పట్టురవికె తొడగిరి వేడుకతో - కాటుకకస్తూరితి లకము నెలతకుసూటిగదిద్దీ - ఛాయగలాబంగా రపు నెలతకు అద్దముజూపి - రవముత్యములుకమ్మలు రవమించినకుంకుమ్మో - ధగధగసందెటిదండలురవ కంకణములు మెరయా - ఒప్పుగబన్న స్వరములుము త్యము పేరులుబెట్టిరీ - ముక్కు-కుముంగురబెట్టిరి ము గిదకుశృంగారించిరి - అచ్చమల్లెలుదెచ్చీ అతివకు కొప్పిడుదురూ ఆభరణంబులుదెచ్చి అలంకరించిరీ వేడుకలా - తరుణీమణులందరును - సీతాంగనసుడో డితెచ్చి - శ్రీరాముని సరసాతరుణీనిలుపుదురూ - హోమపుద్రవ్యములన్ని నీమముతో దెప్పించి - రా మునిచేవాశిష్ఠ హోమమ్ములు వేల్పించే - వరితము నఅధిపతియై రాముం డతివతో హోమములేల్చే - నారికేళములూమంచీ కదళీఫలములతోను - సతిప తులచేతసుముపుడూ ఫలదానమ్ములు యిప్పించిరి - అతివలు ఆశీర్వాదింపుతు హారతులెత్తిరి. రామచం॥

** మంగళహారం. **

సీతాసమేతాయ శ్రితమనోల్లాస - నీతివాక్యా
య అతినిర్మలాయ రాతినాతిగ జేసి క్రీంచుజగము
లను - ధాతపై బ్రోచుదశరథసుతాయ ॥ జయమంగ
ళంనిత్యశుభమంగళం ॥ పరాన్నితో జనుదెంచి మఖ
రక్షణము జేసి శివునివిల్విరిచి సీతనుపరించి - భువిను
స్న ధగనయోధ్య పురికి జనుదెంచు - కౌసల్యగారా
బుపట్టి శిష్టుడా ॥ జయమంగళంనిత్యశుభమంగళం॥
ం మచయుగ్రిసకిపుడు రాజ్యాభిషేకంబు తాయువ
లెననిరాజుచెప్పగాను - తాముహంబునకై కతనవన
ముండంగ భూమిపై వ్రాలిన భృత్యాయశుభదా - జ
పితృవాక్యముజరుప ధాత్రిజనులకెల్ల - యుతమం
బనుచుతనయునిపితోడా - చిత్తమునయోచించి చి
న్న తమ్మునితోడ - పట్నంబు వెడలినాపరమాత్మకూ-
జయమంగళం ॥ సకలరాక్షసకోటి సంహారమొన
రించి - అకలంకమగుసీతనడనమిచ్చా - శుభకర
ముగదోడ్కొనుచు శుభముహూర్తమునందు చేకొ
నియె పట్టాభిషేకమప్పుడు ॥ జయమంగళం॥

—*మంగళహారతి.*—

మంగళంసీతకూ మరిలోకమాతకూ మంగ
ళంబిందిరావరప్రతికి-జయమంగళంనిత్యశుభమం
గళం॥ తులసివనములలోన వేదవతియైబుట్టి తం

దీక్షవరమూగానొనర్పముచేసి - రాక్షసులగోరెనని.
రమణిదేహముపొంచి లంకలోబుట్టినాపద్మాక్షికిప్పుడు
జయము ॥ పద్మములోబుట్టీ పంక్తికంఠుని కత్రాయిం
చివచ్చిమిథిలలోను - జనకునింటాపెరిగి హరివి
ల్లుయెత్తినా అతివకిప్పుడు॥ జయ ॥ తాటకిని గొట్టీమహా
మౌనియాగముగాచి రాతినాహల్యనుగాజేసినచ్ఛే
టులను।యూహించిపెండ్లాడిపరశురామునిభంగప
రచించివచ్చినాభామకిప్పుడు ॥ జయ ॥ కైకవరముగా
నికౌసలకుయేగయోవాలినిజంపించితా గూర్చి- సు
గ్రీవునకుపట్టముకట్టించినిలిపినాకాంతకిప్పుడూ॥ జ ॥
లంకలో చెరయుండీ రావణునిజంపించి కుంభక
ర్ణాదులను గూలనేసి శరణను విభీషణుని లంకా
ధిరాజ్యముచారబోయించినా రమణికిప్పుడూ ॥ జ ॥
అచ్చటినుంచివచ్చివరములొప్పాగించి- అయోధ్య
పట్నమ్ముఅపుడుయేలీ - కౌసల్యజూడగా ఘనముగ
పట్టాభిషేక మొందినట్టిచేడెకిప్పుడు - జయమంగ
ళం నిత్యశుభమంగళం ॥

అత్తలుఅయోధ్యాపురిముత్తైదులుబంధువులూ-
చిత్తడిథనములుదెచ్చిరి చిత్తజజనకవడికి - కౌసల్యా

కైకాసుమిత్రులునూ పుడమిపట్టి పూవారూవడి సింప్రదుర్గానతులూ దక్షిణతాంబూలమ్ములునిచ్చి సభూషణులకునూ హెచ్చుగచీరెలుహారములుంచి నట్టి స్త్రీలకునితరా ఇంద్రాదులకు దాదులకూ - చెలి కత్తెలకూ బాలురకూ పచ్చనిపట్టుచీరెలు జనకుడు తాజదిపించె రాముని తల్లికిదండ్రికిభూమిజతల్లిదండ్రికిని అరుంధతివశిష్ఠ మొదలుగ పెద్దలకందరికప్పుడు మొక్కుచు వారిచేతను పెక్కుదీవెనలందుకొనుచూ చక్రధరుడు లేచాదిక్కులు వెలుగగజూచె లోకాలోకమ్ములనూ యేకముగవిందులు జేసి - శ్రీకాంతునిశోభనమిది చెన్ను మీరగా రామచంద్ర-రామునికి కేళీగృహమును మేలిమితో శృంగారించి - ప్రేమజానకి పాన్పు కావింతురె ॥ రా॥ ఇంద్రగోపపట్టుపరుపూ - అందముతో పరిపించి - చంద్రకాపీతలగడలూ - ఇరుగడలుంచిరె ॥రా॥ పరుప్పైమెత్తనమంచి - సరససల్లాపము సెయ్యామీకు సంభ్రముగాచే శ్రీరామచంద్రా ॥ కర్పూరతరువులగాలి అప్పుడు విసరగ పువులా తల్పముమంచముమీదకినా ప్పులోలుకగా ॥ రా॥ పానుపుపైగూర్చున్నా - పరంజ్యోతిశ్రీరామూమిక్కిలి పోగులకాంతా- చెక్కిళ్ళు

మెరసెనే రామచంద్రా॥ రాముని కేగృహముకు
మేలిమైవస్త్రములా - చాలాపట్టించెను వేడుకతో కౌ
సల్యా - మేలిమైన ద్రాక్షా ఫలములు చూతఫలము
లునూ ఫలములు మిక్కిలిచాలా చిత్రపుఫలములు
దెచ్చెరె రామచంద్రా - ఖర్జూరఫలములు కిచ్చిలిక
మలాఫలములనూ - చెరుకుల కట్టలనూ పచ్చి
దోసపిండలనూ, అచ్చుగ తేనెతో సలూ చిట్టిబెల్లాల-
చ్చుత॥ రా॥ రంగుగసీతాతోనూ నాడెటి రంగైనా
నిమ్మపండ్లూ - నారింజ వెలగాపండ్లూ సీతకు ప్రేమ
నే॥ రా॥ ముత్యపుసున్న మునుంచిపచ్చలసున్న పు
కోయ తెచ్చియుంచెనె రామచంద్రా - రంజిల్లు
యుపరంజీ మేలిమైన పన్నీరూ - చాలాదెప్పించుం
చెను వేడుకతో - కౌసల్యాకోడుకుకోడలువచ్చి కౌ
సల్యాకు మొక్కిడెను - తనకుమనమలరగను దీ
వించకోడలిని - ఓకాంతామణినీతో నీకాంతుడుప
లికినను - పరకాంతలకెరిగించకు ఓకాంతామణినీవు
రాజకొమారతేనుదోడుకు రాజాంగనలందారూ
తేజముతో మందిరములకు రాజీవాక్షులు లేచిరి - స
ల్లాపపు గృహమూ రఘువల్లభునిప్రాంది - మెల్లగగ
లిసీవచ్చిరి వేడుకతో రామచంద్రా నెలతప్రుండు
మానిసవ్వతునంగన జేర్చి - నెలతలునవ్వగజ[illegible]కివ

ణకుతున్న డే రామచంద్రా - తలుపులుదగ్గరాసీతా
మునికున్నినప్పులునవ్వి అతిలజ్జింపుచు సీతాఅక్కడ
నిలచెనేరామచంద్రా అంగుళీయమ్మునరత్న పుటుంగ
రమప్పు డుదీసి-అంగనకుముందర వేసి ఉపాంగుతు తె
మ్మనె రామచంద్రా - పతియాజ్ఞకుమిరకను అతిభ
యమునను ఉంగరమూ నతగొని తెచ్చియిచ్చి చను
ము జేసెనే - రా - సీతను తొడలపైకి రమ్మని నిమ్మళ
లమూ లిచ్చి - అప్పురోలాలించి పరబ్రహ్మమైన-రా-
వెలసినప్పు డె దేహము క్షణమాత్రమ్మున వాడినను
అన్నిజయెంతసుకుమారిని హరిహరియన్నసె - రా
చాలులెమ్మనిచెయిబట్టుకు నీలవర్ణుడుజానకినీ - చ
లదయతోనప్పుడు - సతిలాలించెనే - రా - చాలులె
మ్మనిచెయిబట్టుకు నీలవర్ణుడు-జానకినిసాగటాలా
డుదుమూ రమ్మనే - రా - తిత్తికితీమంచగాదిది చ
క్కగాసాగడభారాయనుచు భారబిత్తిరిదుగయనితో
మిటదియనుచును తగునాడె పందెములుఆటనోడె
నూరాముడు సీత గెలచెనే - రా - కోటిదివ్యము తె
మ్మనిసీత బలెకెనే - రా - సకలరాజ్యవైభోగము స్వా
తినీవాడనుగానా-సకలమునీదేయనుచుసతినిలాలిం
చెనె - రా - సీతనీవంటి స్త్రీలతో రాత్రిపగలుకూడు
న్నా - అక తిదపికవాసును - వేడుకతో సీతసమ
తా-పాడినవిన్న గానీ ఇష్టసంపదలు వైభోగములి
చ్చిరక్షించునె రామచంద్రా ॥ సంపూర్ణము